

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

PROGRAM PODIZANJA KVALITETE MATIČNIH NASADA
AGRUMA, JEZGRIČAVIH I KOŠTIČAVIH VOĆNIH VRSTA
U REPUBLICI HRVATSKOJ

ZA RAZDOBLJE OD 2016. DO 2019. GODINE

Zagreb, srpanj 2016. godine

Sadržaj

1. UVOD	3
2. VOĆARSKA PROIZVODNJA U REPUBLICI HRVATSKOJ	3
3. RASADNIČARSKA PROIZVODNJA U REPUBLICI HRVATSKOJ	5
4. CILJ PROGRAMA	8
5. KORISNICI SREDSTAVA	8
6. NAMJENA SREDSTAVA I VISINA POTPORE	8
7. ZAKONSKA OSNOVA	10
8. POSTUPAK I NAČIN REALIZACIJE PROGRAMA	11
8.1. Aktivnosti Zavoda za mediteranske kulture Sveučilišta u Dubrovniku	11
9.3. Aktivnosti Poljoprivrednog instituta Osijek	12
9.4. Selekcija biljnog materijala	13
9.5. Provedba Programa	14
9.6. Kontrola i izvještavanje	14

1. UVOD

Republika Hrvatska (u daljnjem tekstu: RH) ima vrlo povoljne uvjete za proizvodnju različitih vrsta voća. S obzirom da svojim zemljopisnim položajem obuhvaća mediteransko i kontinentalno područje, ona ima niz usporednih prednosti za racionalnu i vrlo uspješnu voćarsku i rasadničarsku proizvodnju. Najzastupljenije voćne vrste koje su se proizvodile u RH tijekom 2014. godine bile su jabuke, mandarine, višnje i šljive. Ipak, ne proizvodi se dovoljno voća za vlastite potrebe, s izuzetkom trešnje, višnje i mandarine.

Značajnu ulogu u razvoju voćarske proizvodnje imaju potpore za podizanje novih nasada, ali i potpore rasadničarskoj proizvodnji. Iskustva država koje imaju razvijenu voćarsku proizvodnju pokazuju da su te države dale inicijalnu potporu razvoju rasadničarstva kao preduvjeta za kvalitetnu i konkurentnu voćarsku proizvodnju. Sadni materijal mogu proizvoditi pravne i fizičke osobe koje su upisane i registrirane za proizvodnju sadnog materijala u Upisniku dobavljača poljoprivrednoga sadnog materijala, sukladno Zakonu o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja („Narodne novine“, br. 140/05, 35/08, 25/09, 124/10, 55/11 i 14/14).

2. VOĆARSKA PROIZVODNJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Prema načinu korištenja poljoprivrednog zemljišta voćnjaci, vinogradi i maslinici sa 76 000 ha čine 6,1 % korištenoga poljoprivrednog zemljišta.

U odnosu na 2014. godinu povećane su korištene površine voćnjaka, vinograda i maslinika. Korištene površine voćnjaka povećane su za 2 919 ha ili iskazano relativnim pokazateljima za 10,3 %. Prema načinu korištenja poljoprivrednog zemljišta, u ekološkoj su proizvodnji voćnjaci (s udjelom od 7,6 % u ukupnim površinama pod ekološkom proizvodnjom).

U proizvodnji voća u 2014. godini veći dio proizvodnje zauzima intenzivna proizvodnja od 193 029 t na površini od 26 838 ha, dok znatno manji dio proizvodnje čini ekstenzivna proizvodnja na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (14 663 t na 4 473 ha).

U 2013. godini samodostatnost u proizvodnji voća iznosila je svega 63,05 % svih potreba domaćeg tržišta (jedino je proizvodnja trešanja i višanja sa 121,5 %, te mandarina sa 167,6 % dostatna za potrebe domaćeg tržišta). Stupanj organiziranosti proizvođača u sektoru voća nizak je zbog usitnjenih parcela i niske razine tehnologije proizvodnje. Uz navedeno, Hrvatska ne raspolaže dovoljnim skladišnim kapacitetima i hladnjačama, te kapacitetima za preradu, a nema ni registriranih proizvođačkih organizacija.

Pokazatelj slabe razvijenosti ovoga sektora je i podatak da su u 2014. godini uvezene znatno veće količine voća nego što su izvezene iz RH. U ukupnoj vrijednosti uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda voće čini 6,3 %, dok u ukupnoj vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda voće čini 2,9 %.

Najzastupljenije voćne vrste koje su se proizvodile u RH tijekom 2014. godine bile su jabuke, mandarine, višnje i šljive.

Tijekom 2014. godine intenzivna proizvodnja jabuka odvijala se na površini od 5 944 ha, što je 261 ha manje u odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja (od 2009. do 2013. godine), a ukupna proizvodnja iznosila je 102 335 t, što je više u odnosu na proizvodnju kroz prethodno petogodišnje razdoblje koje prosječno iznosi 97 225 t. U odnosu na navedeno petogodišnje razdoblje prinos jabuka povećao se s prosječnih 13,6 na 16,3 t/ha, odnosno za 20 %.

Intenzivna proizvodnja mandarina u 2014. godini odvijala se na ukupno 1 737 ha, što odgovara petogodišnjem prosjeku (u razdoblju od 2009. do 2013. godine). U 2014. godini ukupno je proizvedeno 65 000 t mandarina. Promatrano u odnosu na petogodišnji prosjek, koji iznosi 45 352 t, proizvodnja mandarina u 2014. godini veća je za 19 648 t ili iskazano relativnim pokazateljima za 43 %. U odnosu na navedeno petogodišnje razdoblje prinos mandarina povećao se s prosječnih 26,0 na 37,1 t/ha, odnosno za 43 %.

Površine pod intenzivnim uzgojem višanja u 2014. godini u odnosu na petogodišnji prosjek (u razdoblju od 2009. do 2013. godine) povećane su svega 4 ha, s 2 776 na 2 780 ha, ali se prinos značajno povećao, s 1,9 na 3,6 t/ha, što je utjecalo i na povećanje ukupne proizvodnje. U 2014. godini ukupna proizvodnja višanja iznosila je 10 916 t, što je za 36 % više u odnosu na petogodišnji prosjek.

Promatrano u odnosu na petogodišnji prosjek (od 2009. do 2013. godine) ukupna proizvodnja šljiva u 2014. godini značajno se smanjila, kao i prinos (s 3,7 na 1,2 t/ha). Stoga ukupna proizvodnja šljiva u 2014. godini iznosi svega 8 088 t, u odnosu na petogodišnji prosjek koji iznosi 34 100 t. Na navedeno je utjecalo smanjenje površina s 5 247 ha (petogodišnji prosjek) na 4 848 ha u 2014. godini.

RH predstavlja najsjeverniju zonu uzgoja agruma. Mandarinina skupine Unshiu predstavlja izuzetak pa se uzgaja i na područjima preko 44°45' sjeverne geografske širine, kao što su lošinjska otočna skupina i Brijuni. Slijedom iznesenog, Hrvatska se i sortimentom razlikuje od ostalih agrumarskih područja Mediterana, a u uzgoju prevladavaju japanske sorte.

3. RASADNIČARSKA PROIZVODNJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Sukladno Zakonu o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja, sadni materijal koji se proizvodi i stavlja na tržište može biti sljedećih kategorija: predosnovni, osnovni, certificirani i CAC (Conformitas Agraria Communitatis).

Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo – Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo vodi službenu evidenciju proizvođača poljoprivrednog voćnog sadnog materijala, matičnih nasada za proizvodnju reprodukcijuskog sadnog materijala i voćnih sadnica prema vrstama, sortama, podlogama, kategorijama i količinama pojedinog sadnog materijala.

Trenutno je registrirano 37 matičnih nasada za proizvodnju reprodukcijuskog sadnog materijala za proizvodnju sadnica voćnih vrsta. Glavnina proizvodnje sadnog materijala je CAC kategorije, samo 2 rasadnika imaju matična stabla za proizvodnju plemki certificirane kategorije (jabuke 12 sorti, kruške 15 sorti, marelice 6 sorti i šljive 3 sorte), a 7 rasadnika imaju matičnjake voćnih podloga certificirane kategorije.

Stanje u proizvodnji voćnih pupova, podloga i sadnica jezgričavih i koštičavih voćnih vrsta u RH nije na zadovoljavajućoj razini za konkurentnu voćarsku proizvodnju. Otegotna okolnost je ta da su to većinom mješoviti matičnjaci u kojima su zastupljene sve voćne vrste. Jedan dio tih matičnjaka nalazi se u sklopu rodnih voćnjaka što nikako nije dobro s gledišta veće mogućnosti i rizika zaraze štetnim organizmom, dok je drugi dio matičnjaka posađen zasebno. Pri tome prostorna izolacija nije uvijek poštovana između matičnjaka i rodnih nasada iste vrste ili između matičnjaka i divljih vrsta, što uz visoku starost samih matičnjaka uvelike olakšava zarazu štetnim organizmom (Tablica 1.).

Tablica 1. Podaci o proizvodnji pupova - reprodukcijuskog sadnog materijala voćnih vrsta kroz tri godine (2012., 2013. i 2014.)

Vrsta	2012.	2013.	2014.	Prosjek
	Količina reprodukcijuskog sadnog materijala po voćnim vrstama			
Jabuka	4.934.115	4.263.235	3.667.236	4.288.195
Kruška	1.046.490	1.012.700	944.412	1.001.201
Šljiva	766.600	677.900	446.700	630.400
Ljeska	299.160	330.087	723.185	450.811
Trešnja	446.900	395.150	351.800	397.950
Orah	318.170	322.140	336.700	325.670
Marelica	393.200	379.800	174.000	315.667
Breskva	440.910	351.850	64.000	285.587
Višnja	329.700	294.120	220.900	281.573
Nektarina	367.800	314.050	40.600	240.817
Šljiva japanska	69.800	63.200	8.800	47.267
Bajam	44.600	44.700	50.500	46.600
Dunja	36.200	35.320	41.200	37.573
UKUPNO	9.493.645	8.484.252	7.070.033	8.349.310

Izvor: HCPHS, Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo

Prema mišljenju struke, ovako veliki broj uspostavljenih i organiziranih matičnjaka voćnog reproduktivnog materijala i sadnica je previše i sasvim nepotrebno, te uvelike otežava provedbu svih obveznih fitosanitarnih mjera koje osiguravaju održavanje njihovog zdravstvenog stanja.

Zadnjih nekoliko godina kod pojedinih proizvođača sadnica zabilježena je kupnja pupova i podloga visokih kategorija za proizvodnju certificiranih sadnica. Ovdje je potrebno naglasiti da voćna sadnica koja je proizvedena od certificiranih pupova i podloga predstavlja bolji materijal (sadnice) za podizanje intenzivnih voćnjaka. Takva sadnica je prošla kroz rigorozne certifikacijske sheme i daje materijal visoke zdravstvene ispravnosti što u konačnici dovodi do veće isplativosti voćarske proizvodnje.

U proizvodnji u 2014. godini od voćnih sadnica najzastupljenije su sadnice jabuke s udjelom od 31 % u ukupnom broju proizvedenih voćnih sadnica (825.339 komada), sadnice lijeske s udjelom od oko 11 % u ukupnom broju proizvedenih voćnih sadnica (298.301 komada) i masline s udjelom od oko 8,8 % (234.470 komada). Proizvedeno je i 208.029 sadnica krušaka (7,8 % u ukupnom broju voćnih sadnica), 159.221 sadnica trešnje (6 % u ukupnom broju voćnih sadnica), 132.588 sadnica šljive (5 % u ukupnom broju voćnih sadnica) i 120.797 sadnica oraha (4,5 % u ukupnom broju voćnih sadnica).

Ističemo kako proizvodnja sadnica mandarina obuhvaća slijedeće sorte: Chahara, Clementine mandarin, Ichimaru, Kavano Wase, Kuno, Okitsu, Satsuma owari, Satsuma saigon, Unshiu owari, Wakjama i Zorica rana (Tablica 2.).

Tablica 2. Proizvodnja sadnica agruma, po vrstama i sortama

A) MANDARINA						
Sorta	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Prosjek
Chahara	11.290	15.336	16.079	18.095	19.341	16.028
Okitsu	9.150	10.583	14.820	9.399	8.470	10.484
Zorica rana	7.680	6.199	11.396	12.482	13.245	10.200
Clementine mandarin	4.980	5.203	5.653	6.185	4.918	5.388
Kavano Wase	4.320	3.020	3.720	2.597	8.040	4.339
Ichimaru	1.580	4.530	1.485	2.500	3.241	2.667
Kuno	1.170	1.400	1.160	1.180	960	1.174
Satsuma saigon	940	1.030	640	500	2.450	1.112
Unshiu owari	460	855	385	470	1.032	640
Satsuma owari	300	80	0	0	500	293
Wakjama	460	250	125	0	0	209
Ukupno	42.330	48.486	55.463	53.408	62.197	52.377
B) LIMUN						
Sorta	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Prosjek
Meyer Improved	10.810	12.010	12.150	14.761	18.111	13.568
Lisbon	6.625	3.987	6.030	6.669	9.664	6.595
Meyer	3.570	700	1.160	1.310	386	1.425

Mjesečar	1.920	1.450	880	760	1.390	1.280
Eureka	30	240	230	470	1.718	538
Villafranca	115	250	280	120	20	157
Panache	16	75	60	60	75	57
Ukupno	23.086	18.712	20.790	24.150	31.364	23.620
C) NARANČA						
Sorta	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Prosjek
Washington navel	5.970	6.240	6.667	9.688	13.655	8.444
Skagss Bonanza navel	4.400	3.470	3.420	899	2.444	2.927
Tarocco	180	210	60	270	520	248
Ukupno	10.550	9.920	10.147	10.857	16.619	11.619
D) GREJPFRUT						
Sorta	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Prosjek
Natzumikan	1.926	1.637	1.621	885	1.520	1.517
Redblush	20	270	38	215	1.040	317
Guljripški	0	50	-	-	-	
March Seedless	-	15	-	-	-	
ukupno	1.946	1.972	1.659	1.100	2.560	1.847
A + B + C + D Ukupno	77.912	79.090	88.059	89.515	112.740	89.463

Izvor: HCPHS, Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo

Postojeći matični nasadi u RH često su zasnovani unutar proizvodnog nasada što je u koliziji sa standardima Europske Unije (u daljnjem tekstu: EU). U takvim nasadima tehnologija proizvodnje usmjerena je na proizvodnju voća, a manje ili nikako na proizvodnju reprodukcijuskog sadnog materijala (voćnih pupova) za cijepljenje. U takvim tehnologijama zaštita od patogena usmjerena je za proizvodnju voća sa što manjim ostacima rezidua pesticida, što dozvoljava veću prisutnost vektora virusa, bakterija i fitoplazmi, a u suprotnosti je s tehnologijom zaštite i standardima u proizvodnji bezvirusnog certificiranog sadnog materijala. Takvi nasadi su izvan prostornih izolacija, a obzirom da su u proizvodnim nasadima gdje je pritisak patogena velik, mogućnost od ponovne zaraze je velika.

Suvremeno i konkurentno voćarstvo zahtjeva uvođenje boljih genotipova (klonova) i novih sorata. Takve sorte najčešće su zaštićene oplemenjivačkim pravima. Umnažanje zaštićenih sorata i klonova nije moguće legalno bez sklopljenih licencnih ugovora. Umnažanje suvremenih (tržišno traženih) sorti znatno pridonosi održivosti i konkurentnosti rasadničarske proizvodnje u RH.

S druge strane kupnja reprodukcijuskog sadnog materijala iz dalekih izvora, čini nekonkurentnom proizvodnju sadnog materijala jer se gubi mogućnost kontrole nad autentičnosti i zdravstvenom ispravnosti takvog materijala, a i tijekom transporta i skladištenja značajno se gubi kakvoća reprodukcijuskog sadnog materijala, te su i postoci primitka tijekom cijepljenja značajno manji.

Prvog siječnja 2017. godine stupaju na snagu tri nove provedbene direktive Europske Komisije, vezane za proizvodnju, označavanje i stavljanje na tržište reprodukcijiskog sadnog materijala i sadnica voća (Provedbena Direktiva Komisije 2014/96/EU, Provedbena Direktiva Komisije 2014/97/EU i Provedbena Direktiva Komisije 2014/98/EU). Prenošenjem direktiva u nacionalno zakonodavstvo RH morati će rasadničarsku proizvodnju prilagoditi novim i strožim kriterijima koji već postoje u pojedinim državama članicama. Provedbom ovog Programa, poboljšati će se kvaliteta reprodukcijiskog sadnog materijal i sadnica, te će rasadničari postati konkurentniji na europskom tržištu.

4. CILJ PROGRAMA

Cilj Programa podizanja kvalitete matičnih nasada agruma, jezgričavih i koštičavih voćnih vrsta u RH za razdoblje od 2016. do 2019. godine (u daljnjem tekstu: Program) je osigurati visoku genetsku čistoću i zdravstvenu ispravnost domaćeg reprodukcijiskog voćnog sadnog materijala agruma, jezgričavog i koštičavog voća, što je temeljna pretpostavka sigurne, održive i konkurentne voćarske proizvodnje.

5. KORISNICI SREDSTAVA

Korisnici sredstava ovog Programa su, Zavod za mediteranske kulture Sveučilišta u Dubrovniku (ZMKDU) i Poljoprivredni institut Osijek (PIO) u Osijeku (u daljnjem tekstu: Korisnici) kao jedini subjekti koji imaju materijalne uvjete, kvalificirane djelatnike i geografsku poziciju za provedbu aktivnosti navedenih u poglavlju 8. Postupak i način realizacije Programa.

Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo u Programu sudjeluje kao stručno znanstvena potpora, te provodi laboratorijske analize sukladno potrebama i propisima iz područja biljnog zdravstva.

6. NAMJENA SREDSTAVA I VISINA POTPORE

Sredstva za realizaciju Programa osigurana su u okviru proračunske pozicije Ministarstva T819063 - Podizanje kvalitete matičnih nasada citrusa, jezgričavih i koštičavih voćnih vrsta, te u projekciji proračuna za 2017., 2018. godinu. Ministarstvo poljoprivrede će za 2019. godinu potrebna sredstva planirati u okviru utvrđenog limita za tu godinu.

Godina	2016.	2017.	2018.	2019.
Iznos	950.000,00 kn	900.000,00 kn	900.000,00 kn	650.000,00 kn
Ukupno				3.400.000,00 kn

Financijska sredstva ovog Programa dodjeljuju se sukladno poglavlju I. i članku 31. Uredbe Komisije (EU) br. 702/2014, od 25. lipnja 2014., o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: Uredba). Potpore dodijeljene kroz ovaj Program spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. Ugovora i izuzete iz obveze prijave iz njegova članka 108. stavka 3. s obzirom da ispunjavaju sve opće uvjete utvrđene u poglavlju I. Uredbe i sve posebne uvjete iz članka 31. Uredbe.

Aktivnost kojoj se dodjeljuje potpora u interesu je svih poduzetnika koji djeluju u sektoru poljoprivredne voćarske i rasadničarske proizvodnje sukladno članku 31(2) Uredbe.

Prije početka aktivnosti pojedinog Korisnika kojem je dodijeljena potpora na mrežnim stranicama Ministarstva poljoprivrede objavit će se sljedeći podaci:

- a) sažetak informacija o Programu;
- b) cjeloviti tekst svake potpore ovog Programa uključujući njegove izmjene, ili poveznicu za pristup cjelovitom tekstu uključujući izričito upućivanje na Uredbu citirajući njezin naslov i upućivanje na objavu u Službenom listu Europske unije i na određene odredbe poglavlja III.;
- c) da će se Program kojem je dodijeljena potpora provesti;
- d) ciljevi Programa kojem je dodijeljena potpora;
- e) približni datum objavljivanja rezultata očekivanih od Programa kojem je dodijeljena potpora;
- f) mjesto objavljivanja rezultata očekivanih od Programa kojem je dodijeljena potpora na internetu;
- g) napomena da su rezultati Programa kojem je dodijeljena potpora besplatno dostupni svim poduzetnicima koji djeluju u voćarstvu i rasadničarstvu.

Potpore ne uključuje plaćanja poduzetnicima u poljoprivrednom sektoru na temelju cijene poljoprivrednih proizvoda. Intenzitet potpore ograničen je na 100 % prihvatljivih troškova.

Potpore iz ovog Programa ne mogu se isplaćivati u korist poduzetnika koji podliježe neizvršenom nalogu za povrat sredstava na temelju prethodne odluke Komisije kojom se potpora ocjenjuje nezakonitom i nesukladnom s unutarnjim tržištem; na jednokratne potpore u korist poduzetnika koji podliježe neizvršenom nalogu za povrat sredstava na temelju prethodne odluke Komisije kojom se potpora ocjenjuje nezakonitom i nesukladnom s unutarnjim tržištem.

Potpore ovog Programa ne dodjeljuju se poduzetnicima u teškoćama.

Odredbe se ne primjenjuju na potpore koje same po sebi, s obzirom na uvjete koji su s njima povezani ili s obzirom na način financiranja, podrazumijevaju neizbježnu povredu prava Unije, a posebno na:

- a) potpore za koje dodjela potpore ovisi o obvezi korisnika da ima poslovni nastan u određenoj državi članici ili da većina njegovih poslovnih jedinica ima poslovni nastan u toj državi članici;

- b) potpore za koje dodjela potpore ovisi o obvezi korisnika da upotrebljava robu proizvedenu ili usluge pružene na državnom području;
- c) potpore kojima se korisnicima ograničava mogućnost uporabe rezultata istraživanja, razvoja i inovacija u ostalim državama članicama.

Ekvivalent potpore iz ovog Programa ne premašuje prag potpore za istraživanje i razvoj u sektorima poljoprivrede i šumarstva kako je navedeno u članku 4(e) Uredbe od 7,5 milijuna EUR po projektu.

Za potpore iz ovog Programa moguće je točno izračunati bruto ekvivalent bespovratnih sredstava *ex ante* (za buduće razdoblje) bez potrebe za provođenjem procjene rizika ("transparentne potpore") jer su ovo potpore u obliku bespovratnih sredstava (sukladno članku 5. (2) Uredbe). Potpore iz ovog Programa imaju učinak poticaja sukladno članku 6. Uredbe, koji je ispunjen potpisivanjem ugovora između Ministarstva i Korisnika.

Putem web-aplikacije za prijavu u skladu s člankom 3. Uredbe (EZ) br. 794/2004 Ministarstvo poljoprivrede Komisiji šalje sažetak informacija koje se odnose na potpore iz ovog Programa u standardiziranom obliku utvrđenom u Prilogu II. Uredbe najkasnije 10 radnih dana prije datuma stupanja na snagu ovog Programa.

Prihvatljivi troškovi usklađeni su sa člankom 31(6) Uredbe. Sukladno članku 7(2) Uredbe, porez na dodanu vrijednost (PDV) nije prihvatljiv trošak.

Na potpore iz ovog Programa odgovarajuće se primjenjuju odredbe o kumulaciji sukladno članku 8. Uredbe te odredbe o objavljivanju i informacijama iz članka 9. Uredbe.

Indikativna lista aktivnosti iz poglavlja 8. Postupak i način realizacije Programa sastavni je dio ugovora koji Ministarstvo sklapa s Korisnicima.

7. ZAKONSKA OSNOVA

Program podizanja kvalitete matičnih nasada agruma, jezgričavih i koštičavih voćnih vrsta reguliran je:

- Zakonom o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja („Narodne novine“, br. 140/05, 35/08, 25/09, 124/10, 55/11 i 14/14);
 - Pravilnikom o stavljanju na tržište reprodukcijuskog sadnog materijala i sadnica namijenjenih za proizvodnju voća („Narodne novine“, br. 100/09, 153/09, 72/10, 30/11, 86/13);
 - Zakonom o biljnom zdravstvu („Narodne novine“, br. 75/05 i 55/11);
- Pravilnikom o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete i mjerama suzbijanja tih organizama („Narodne novine“, br. 74/06, 84/10, 120/11, 46/14 i 119/14).

8. POSTUPAK I NAČIN REALIZACIJE PROGRAMA

Cilj Programa će se postići provedbom sljedećih aktivnosti:

1. selekcijom biljnog materijala
2. uspostavom predosnovnih matičnih biljaka
3. uspostavom i održavanjem osnovnih matičnih biljaka

8.1. Aktivnosti Zavoda za mediteranske kulture Sveučilišta u Dubrovniku

Aktivnosti ZMKDU u provedbi ovog Programa u razdoblju 2016. - 2019. su sljedeće:

1. Priprema i izgradnja infrastrukture neophodne za provedbu Programa;
2. Selekcija biljnog materijala – selekcija sorti na terenu i analiza sortnih svojstava;
3. Priprema dokumentacije o suradnji s Instituto Valenciano de Investigaciones Agrarias (IVIA) - Valencia o ozdravljenju selekcioniranog biljnog materijala;
4. Prikupljanje biljnog materijala i slanje izdvojenih biljaka na ozdravljenje u IVIA;
5. Povrat ozdravljenih biljaka iz IVIA, sadnja u sterilni supstrat i čuvanje u mrežarniku;
6. Uzgoj podloga u sterilnom supstratu;
7. Nabava biljnog materijala, komercijalno dostupnih zdravih genotipova podloga i sorata;
8. Cijepljenje i sadnja nabavljenog i ozdravljenog biljnog materijala viših kategorija u sterilni supstrat u mrežarniku;
9. Pokretanje postupka umatičenja predosnovnih i osnovnih matičnih stabala.

U 2016. godini Zavod za mediteranske kulture Sveučilišta u Dubrovniku provest će sljedeće aktivnosti:

- Priprema dokumentacije i potpisivanje Ugovora o suradnji MP-ZMKDU;
- Selekcija stabala sorata na terenu i analiza svojstava sorte;
- Izgradnja objekta – mrežarnika;
- Inicijalni dogovor i suradnja u inozemstvu - priprema dokumentacije i prema potrebi potpisivanje ugovora o suradnji s IVIA Valencia;
- Prikupljanje biljnog materijala i slanje na ozdravljenje.

9.3. Aktivnosti Poljoprivrednog instituta Osijek

Aktivnosti Poljoprivrednog instituta Osijek u provedbi ovog Programa u razdoblju 2016.-2019. su sljedeće:

1. Prilagodba postojećeg objekta (mrežarnika);
2. Postavljanje sustava obrane od tuče;
3. Sakupljanje biljnog materijala za ozdravljenje;
4. Slanje biljaka na ozdravljenje;
5. Priprema tla za sadnju podloga;
6. Održavanje biljnog materijala i objekata;
7. Nabava i sadnja podloga i voćnih sadnica;
8. Cijepljenje i održavanje podloga;
9. Nabava i cijepljenje pupova;
10. Nabava biljaka viših kategorija;
11. Umatičenje biljnog materijala;
12. Opremanje fitopatološkog laboratorija i laboratorija kulture tkiva;
13. Povratak biljaka s ozdravljenja.

U 2016. godini Poljoprivredni institut Osijek provest će sljedeće aktivnosti:

- Priprema dokumentacije i potpisivanje Ugovora o suradnji MP-PIO;
- Nabava repromaterijala za sadnju i održavanje biljaka (gnojiva, supstrati, zaštitna sredstva, lonci);
- Priprema tla za sadnju podloga;
- Prikupljanje biljnog materijala te selekcija stabala sorata na terenu i analiza svojstava sorata;
- Nabava potrebnog biljnog materijala i sadnja podloga;
- Prilagodba postojećeg mrežarnika - nadogradnja sustava za fertigaciju i zamjena 'insect proof' mreže i folije;
- Inicijalni dogovor i suradnja u inozemstvu - priprema dokumentacije i prema potrebi potpisivanje ugovora o suradnji s referentnim centrima CAV Italija, i Vermeerderingstuinen Nizozemska;
- Slanje prikupljenog materijala na ozdravljenje.

9.4. Selekcija biljnog materijala

Selekciju biljnog materijala Korisnici sredstava Programa obavljaju na način da je zastupljenost voćnih vrsta proporcionalna dosadašnjoj rasadničarskoj proizvodnji. To znači da su u selekciji biljnog materijala voćne vrste zastupljene sukladno podacima navedenim u tablicama 3. i 4..

Tablica 3. Zastupljenost pojedine vrste agruma u selekcioniranom sadnom materijalu za zasnivanje matičnih nasada:

Redni broj	Voćna vrsta	% sadnog materijala
1.	Mandarina	60
2.	Limun	26
3.	Naranča	12
4.	Grejpfrut	2

Tablica 4. Zastupljenost pojedine vrste jezgričavog i koštičavog voća u selekcioniranom sadnom materijalu za zasnivanje matičnih nasada:

Redni broj	Voćna vrsta	% sadnog materijala
1.	Jabuka	50
2.	Kruška	16
3.	Šljiva	11
4.	Trešnja	9
5.	Bajam	5
6.	Višnja	4
7.	Ostalo	1

Što se tiče zastupljenosti sorata pojedine voćne vrste, Korisnici sredstava prikupit će dio biljnog materijala iz postojećih matičnih nasada. Dio reproduksijskog materijala zaštićen je oplemenjivačkim pravima, a važan je za zasnivanje matičnih nasada viših kategorija. Za takav materijal Korisnici sredstava pripremit će prijedlog sorata koji dostavljaju Ministarstvu poljoprivrede na usvajanje. Usvojena lista sorti s dodijeljenim oplemenjivačkim pravima biti će sastavni dio dodatka ugovora o provedbi Programa svakog Korisnika.

9.5. Provedba Programa

Program se donosi za razdoblje od 2016. do 2019. godine.

Za potrebe provođenja Programa ministar poljoprivrede usvaja Plan podizanja kvalitete matičnih nasada agruma i Plan podizanja kvalitete matičnih nasada jezgričavih i koštičavih voćnih vrsta. Navedenim Planovima detaljno se razrađuju aktivnosti pojedinih Korisnika za vrijeme trajanja Programa.

Prema potrebi tijekom trajanja Programa uz suglasnost Radne grupe za kontrolu provedbe Programa, Planovi mogu biti ažurirani, pri čemu će se uzeti u obzir postignuti rezultati, razvoj planiranih aktivnosti te promjene koje se događaju na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Ministarstvo i Korisnici sredstava sklopit će ugovor o međusobnim pravima i obvezama u realizaciji dodijeljenih sredstava.

Svaka daljnja aktivnost sa reprodukcijom materijalom koji je proizašao iz ovog Programa ne smije se poduzimati bez suglasnosti Ministarstva poljoprivrede.

9.6. Kontrola i izvještavanje

Kontrolu provedbe Programa i namjenskog korištenja sredstava ovog Programa provodi Radna grupa za kontrolu provedbe Programa koju osniva i imenuje ministar poljoprivrede. Na temelju pozitivnog prijedloga Radne grupe za kontrolu provedbe Programa ministar odobrava izvješće i nastavak financiranja aktivnosti Korisnika Programa.

KLASA: 320-11/15-01/45
URBROJ: 525-09/0560-16-13
Zagreb, 27. srpnja 2016. godine

MINISTAR
prof. dr. sc. Davor Romić